

Schoolondersteuningsprofiel JSG Maimonides

Amsterdam, april 2019

Inhoud

Inleiding.....	3
Over het Maimonides	4
Missie en visie.....	4
De leerlingen van het Maimonides.....	5
Het algemene beeld	5
Iedereen is welkom.....	5
De aanmeldprocedure	6
Leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften	6
AD(H)D.....	7
Autismespectrumstoornis (ASS)	7
Obsessief compulsieve stoornis (OCD).....	7
De cijfers in beeld	8
Veel vraag naar extra ondersteuning	9
Vermoeden van relatief veel angstklachten.....	9
Anders- en meertaligheid	9
Ouders.....	10
Tot slot.....	11
Het ondersteuningsaanbod.....	12
De eerste laag: Basiszorg	12
De mentor en de tutor	12
Doorlopende leerlijn Rosj Pina-Maimonides.....	13
Challenge Day	14
Het didactisch en pedagogisch handelen van leraren.....	14
De tweede laag: Extra zorg	15
Begeleider Passend Onderwijs (BPO):	15
Ouder Kind Adviseur (OKA):	15
Faalangstreductie Training (FRT):	15
Extra ondersteuning NT2.....	16
De derde laag: Specialistische zorg.....	16
Het Zorg Advies Team (ZAT)	16
Doelen en ambities	17
De eerste laag: basiszorg	18
De tweede laag: extra zorg	19
De derde laag: specialistische zorg	19
Bijlage 1: leerlingen en klassen JSG Maimonides maart 2019.....	21
Bijlage 2: Klas 4 MAVO.....	22

Inleiding

Een schoolondersteuningsprofiel (SOP) geeft antwoord op de vraag: welke ondersteuning kan de school bieden aan haar leerlingen, al dan niet met een extra ondersteuningsbehoefte? Onderstaande document geeft antwoord op deze vraag en geeft aan waar de mogelijkheden en de kracht van de Joodse Scholengemeenschap Maimonides liggen. Daarbij zal een algemeen beeld van de school worden gegeven en zal de leerlingpopulatie zo goed als mogelijk in beeld worden gebracht. Op deze manier wordt getoond wat de leerlingen van het Maimonides nodig hebben en hoe de school in deze behoeften kan en wil voorzien.

Het Maimonides wil maatwerk leveren waar nodig en waar mogelijk. Bij het voorzien in de ondersteuningsbehoefte van de leerlingen staat samenwerken altijd centraal. Maatwerk kan namelijk alleen worden vormgegeven door met collega's, ouders, eventuele andere professionals maar vooral met de leerling in gesprek te blijven.

Over het Maimonides

Joodse Scholengemeenschap (JSG) Maimonides is een modern-orthodoxe Joodse school in Amsterdam Buitenveldert. Het is één van de twee joodse VO-scholen in Nederland en neemt daarmee een bijzondere positie in. Het Maimonides wil een school zijn waar leerlingen hun kwaliteiten en talenten mogen ontdekken en ontwikkelen. De leerlingen krijgen daarom de gelegenheid zich te ontplooien als betrokken leden van de Joodse gemeenschap én van de Nederlandse samenleving maar met een duidelijke eigen Joodse identiteit. Het onderwijs op het Maimonides geeft de leerlingen tevens de intellectuele bagage mee om een kritisch burger te worden met een grote maatschappelijke betrokkenheid.

Missie en visie

Het Maimonides is een leergemeenschap waar leerlingen vanuit vertrouwen zichzelf kunnen zijn en leidt leerlingen op tot de Joodse wereldburgers van morgen. De wereld van nu vraagt meer van burgers dan alleen kennis. Weten wie je bent en wat je kan en wil, is het fundament voor een succesvol en zinvol leven. Maimonides wil alle leerlingen in beweging krijgen om op basis van capaciteit, ontwikkeling en interesse alle kansen te krijgen om zich te ontplooien. Binnen ons curriculum is daarom ook veel aandacht voor persoonlijke- en burgerschapsvorming. Het Maimonides leidt leerlingen op die veel weten over de wereld, maar deze ook willen verbeteren. Zo doen leerlingen het het Maimonides jaarlijks mee aan maatschappelijke projecten, waarbij zij hun kennis en talenten inzetten voor anderen binnen en buiten de joodse gemeenschap.

Het is de visie van het Maimonides dat de mens zijn eigen bestemming bepaalt en in vrijheid en verantwoordelijkheid zelf vorm moet geven aan zijn toekomst. Elke schoolloopbaan is uniek, iedere leerling volgt een eigen route. Het Maimonides wil dit faciliteren. Hierbij is het belangrijk goed onderwijs én optimale begeleiding te bieden, afgestemd op de behoeften van de leerling. Hoe daar vorm aan wordt gegeven, staat beschreven in dit document.

De leerlingen van het Maimonides

In dit hoofdstuk staan de leerlingen van het Maimonides centraal. Hierbij zal worden gekeken naar hoe de leerlingpopulatie in het algemeen kan worden omschreven en welke ondersteuningsbehoeftes dit met zich meeneemt. Daarnaast zal meer specifiek worden gekeken naar hoe vaak bepaalde diagnoses als ADHD, ASS, ODD etc. voorkomen onder de leerlingen van het Maimonides. Als dit beeld is geschetst kan daarna worden gekeken hoe het Maimonides voorziet in de onderwijsbehoeftes die hiermee gepaard gaan.

Het algemene beeld

De doelgroep van het Maimonides is een afspiegeling van de heterogene joodse gemeenschap in Nederland. De achtergrond van de leerlingen is erg verschillend. Zo is er een groep leerlingen wiens grootouders of ouders al langer geleden in Nederland zijn komen wonen. Maar er zijn ook veel leerlingen die met hun ouders nog maar zeer kort in Nederland zijn of waarvan de voorouders juist al generaties in Nederland wonen. Ook wordt er onderwijs geboden aan expats uit Israël die voor kortere of langere tijd in Nederland zijn. Er is dus sprake van een grote diversiteit aan achtergronden. Geregeld blijkt dat de beheersing van de Nederlandse taal gebrekkig is, van zowel ouders als leerlingen. Het gegeven dat Nederlands vaak thuis niet de voertaal is, kan hier de oorzaak van zijn. Dit wordt in dit document verder uitgewerkt.

De joodse basisschool Rosj Pina is “hoofdleverancier” van het Maimonides. Ongeveer 80% van de leerlingen die instromen in de eerste klas komen van Rosj Pina. Dit biedt kansen om samenwerking te intensiveren en doorlopende lijnen van PO naar VO te creëren. Anderzijds betekent dit dat het voor leerlingen die van een andere basisschool komen of zij-instromers, dat zij soms lastiger een onderdeel van een al langer bestaande klas worden.

In maart 2019 heeft het Maimonides 142 leerlingen (58,5% jongens en 41,5% meisjes). Verreweg de meeste leerlingen wonen in Amsterdam of Amstelveen meer dan 90%. Op het Maimonides wordt onderwijs aangeboden op de niveaus MAVO, HAVO en VWO. In de onderbouw is er sprake van klassen waar leerlingen met gemengde niveaus in zitten; 1MHV, 2HV, 3HV. 44% van de leerlingen zit in een klas waarin docenten aan meerdere niveaus lesgeven. Aan het einde van leerjaar 1 wordt gekeken welk niveau het beste bij de leerling past; MAVO of HAVO/VWO. Aan het einde van het derde leerjaar wordt in klas 3HV opnieuw gekeken of de kwaliteiten van de leerling beter aansluiten bij het HAVO of bij het VWO. In het schooljaar 2018-2019 zullen 25 leerlingen examen gaan doen; 40% MAVO, 40% HAVO en 20% VWO. Hoe het aantal leerlingen exact is verdeeld op het Maimonides over de klassen en de verschillende niveaus is opgenomen in bijlage 1.

Iedereen is welkom

Alle Joodse kinderen zijn in beginsel welkom op het Maimonides. Ook als leerlingen gedragsproblemen hebben of als er sprake is van internaliserende problematiek, krijgen joodse kinderen op het Maimonides een kans en wordt gekeken hoe de leerling kan worden ondersteund. Mede hierdoor heeft het Maimonides relatief veel leerlingen met een diagnose als ADHD, autisme of angststoornissen (zie de hierna volgende pagina's voor de cijfers). Doordat het Maimonides een relatief kleine school is, vinden ouders van wie hun kind -om wat voor reden dan ook- extra aandacht nodig heeft, de school een interessante optie. Het Maimonides streeft goed contact met ouders en de leerlingen nadrukkelijk na. Deze elementen zorgen ervoor dat joodse ouders en leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte relatief vaak voor het Maimonides kiezen. Een overstap naar een tussenvoorziening of een speciaal onderwijs vanaf het Maimonides blijkt in de dagelijkse praktijk nauwelijks aan de orde. Zolang dit in het belang van de leerling is, zal het Maimonides het onderwijs blijven verzorgen ondanks extra zorgen of aandacht die een leerling nodig heeft.

De aanmeldprocedure

Leerlingen die zich aan willen melden op Het Maimonides moeten in staat zijn om een MAVO-, HAVO-, of VWO-diploma te halen. Het advies van de basisschool geeft een goede indicatie en de CITO-score kan daarbij een goede aanvulling zijn. Het Maimonides volgt de kernprocedure overstap en aanmelding PO-VO zoals deze in Amsterdam wordt aangehouden. Het Maimonides en Rosj Pina werken nauw samen bij de overstap van de leerlingen. Er is onder meer een gedegen warme overdracht met de docenten/intern begeleiders van Rosj Pina en de zorgcoördinator en tutores van het Maimonides. Na de aanmelding en de warme overdracht worden de leerlingen geplaatst in het eerste leerjaar en worden de leerlingen gekoppeld aan een tutor (zie hiervoor het hoofdstuk 'Het Ondersteuningsaanbod'). Indien voor de start in klas 1 op het Maimonides een leerling bekend is met extra ondersteuningsbehoeftes, wordt deze overstap extra voorbereid middels gesprekken over het inrichten van de aanvullende zorg voor deze leerling. Hierbij zijn naast de school van herkomst, uiteraard ook ouders, leerling en eventueel hulpverlening betrokken. Insteek van deze gesprekken is om bij de start van het schooljaar te zorgen dat zo goed al mogelijk in de ondersteuningsbehoefte van de leerling is voorzien.

Voor leerlingen die op een ander moment in hun schoolcarrière nog in willen stromen op het Maimonides (zogenaamde 'zij-instromers'), geldt een andere procedure. In dit geval zal in overleg met leerling, ouders én de VO-school van herkomst individueel worden bekeken of Het Maimonides tegemoet kan komen aan de ondersteuningsbehoeften van de leerling. Hierbij is de sectorleider/leerlingcoördinator het eerste aanspreek-en contactpunt. Indien bekend is dat een leerling een extra ondersteuningsbehoefte heeft, is ook de zorgcoördinator van het Maimonides nadrukkelijk betrokken.

De ervaring leert dat zij-instromers soms wat uitdagingen ervaren bij de overstap naar het Maimonides. Dit kan betrekking hebben op het verschil in het type onderwijs, het wegwijs worden in school maar ook in het vinden van de sociale aansluiting op Het Maimonides. Daarom worden zij-instromers standaard besproken in het ZAT en is er ondersteuning van de BPO-er voor deze leerlingen (zie ook het hoofdstuk 'Het Ondersteuningsaanbod').

Zoals omschreven zijn alle joodse leerlingen welkom op het Maimonides. Echter, indien het Maimonides de inschatting maakt dat er geen passende ondersteuning of aansluitend onderwijs kan worden geboden aan de aspirant-leerling, kan een andere school worden geadviseerd. Als hierover verschil van mening bestaat tussen ouders/leerling en het Maimonides, kan het Samenwerkingsverband VO Amsterdam -Diemen bemiddelen en ondersteunen.

Leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften

Het Maimonides is een reguliere VO-school waarvan de meeste leerlingen geen extra ondersteuningsbehoefte hebben. Toch zijn er op het Maimonides verhoudingsgewijs meer leerlingen die dat wel hebben. In deze paragraaf staat centraal welke gedrags- en ontwikkelingsstoornissen op het Maimonides voorkomen en hoe deze cijfers zich verhouden tot het landelijk gemiddelde. Het is belangrijk te vermelden dat onderstaande data berust op bij ons bekende leerlinggegevens welke zijn verstrekt door de ouders. Dat wil zeggen dat er in de leerlingdossiers is gezocht naar verklaringen en diagnoses afgegeven door erkende specialisten. Het werken met dergelijke 'harde data' brengt kanttekeningen met zich mee. Ook op het Maimonides zijn er namelijk leerlingen die nooit zijn onderzocht maar mogelijk wel voldoen aan de criteria horend bij een diagnose. Deze leerlingen worden-logischerwijs- niet meegenomen in onderstaande gegevens. Daarnaast is het een gegeven dat ouders een diagnose soms niet delen met de school omdat zij bijvoorbeeld bang zijn voor een stigma. Ervaringen uit het verleden met andere scholen kunnen hiervoor een oorzaak zijn. Omdat ook deze

gegevens niet bekend zijn op het Maimonides, zijn ook deze leerlingen niet meegenomen in onderstaande cijfers.

Naast de absolute cijfers, wordt ook omschreven welke indruk de school heeft van haar leerlingen; wat wordt in de dagelijkse praktijk ervaren welke ondersteuningsbehoeftes leerlingen hebben en welke belemmerende factoren liggen hieraan ten grondslag? Tot slot is er in deze paragraaf aandacht voor het relatief grote percentage anders- en meertalige leerlingen op het Maimonides.

AD(H)D

Wellicht is ADHD de meest besproken stoornis van de afgelopen jaren in het Nederlandse onderwijsveld. ADHD is een ontwikkelingsstoornis van het zenuwstelsel die wordt gekenmerkt door een aandachtstekort, hyperactiviteit en impulsiviteit. Het niet kunnen remmen van het eigen gedrag kan zorgen voor een verstoord onderwijsleerproces. Leerlingen met ADHD hebben zelf last van hun eigen gedrag maar de omgeving (de klas, de leraar) kan hier ook hinder van ondervinden. Bij ADD blijft de hyperactiviteit achterwege en ervaren leerlingen vooral zelf intern grote onrust. De problemen op het gebied van plannen, organiseren en concentreren zijn bij leerlingen met ADD net zoveel aanwezig als bij leerlingen met ADHD al wordt dat vaak niet opgemerkt door leraren. Daarom zullen alle leerlingen met AD(H)D hierbij moeten worden ondersteund.

Prevalentie

ADHD komt in Nederland voor bij circa 4% van alle leerlingen op het VO. Daarbij valt op dat ADHD bij jongens tot 3x vaker voorkomt. Bij meisjes komt ADD relatief vaker voor. Op het Maimonides is van 12 leerlingen bekend dat zij een diagnose AD(H)D hebben. Dat komt neer op afgerond 9%. Wat hierbij opvalt is dat ADHD in de bovenbouw (8x) vaker voorkomt dan in de onderbouw (4x).

Autismespectrumstoornis (ASS)

Vanaf 2013 wordt de term ASS gebruikt voor alle vormen van autisme ('klassiek' autisme, Asperger, PDD-NOS, MCDD). Leerlingen met een ASS merken in de loop van hun schooltijd dat ze anders zijn dan hun leeftijdsgenoten en dit kan een negatieve invloed hebben op hun zelfbeeld. Het contact leggen met medeleerlingen en met docenten verloopt lastig en verdient op school extra aandacht. Het is voor leerlingen met ASS erg lastig zich te verplaatsen in (de gevoelens van) een ander. Voorspelbaarheid en structuur in de les zijn voor deze leerlingen erg belangrijk en vragen daarmee veel aandacht en oplettendheid van de school.

Prevalentie

De prevalentie van ASS kent tegenwoordig hogere getallen dan voorheen. Vandaag de dag worden cijfers gehanteerd van ruim 1 op de 100 leerlingen. Op het Maimonides zijn er 5 leerlingen bekend met een ASS. Dat komt neer op 3,5%. De betreffende leerlingen zijn gelijkmatig verdeeld over alle leerjaren.

Obsessief compulsieve stoornis (OCD)

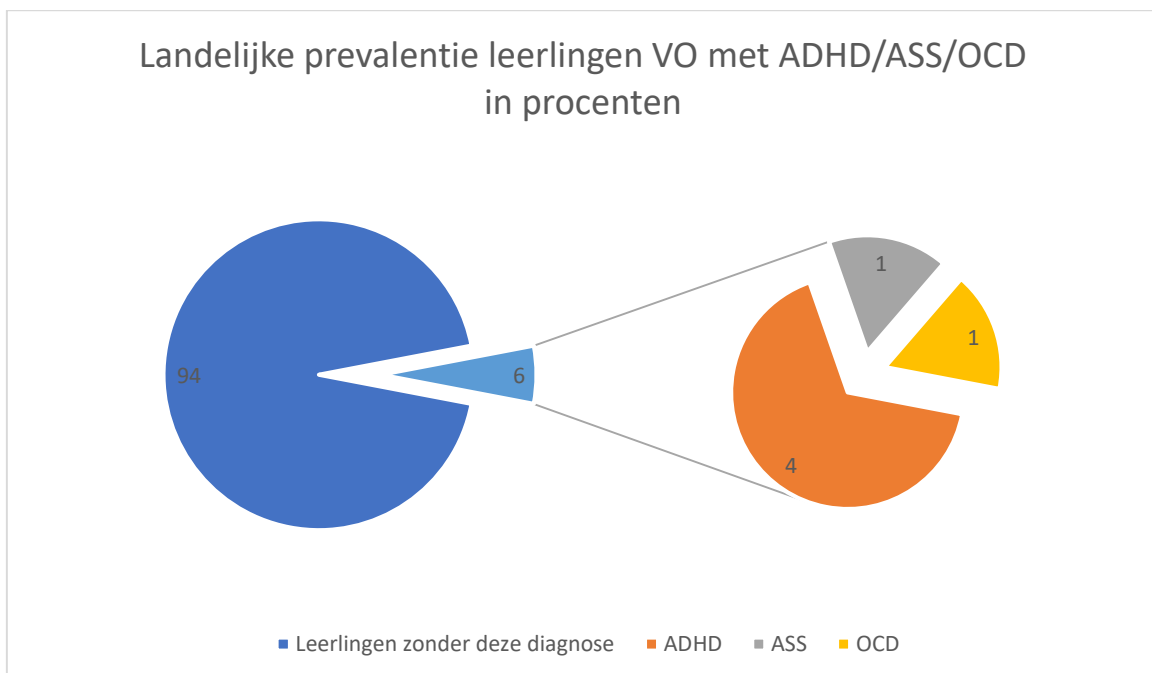
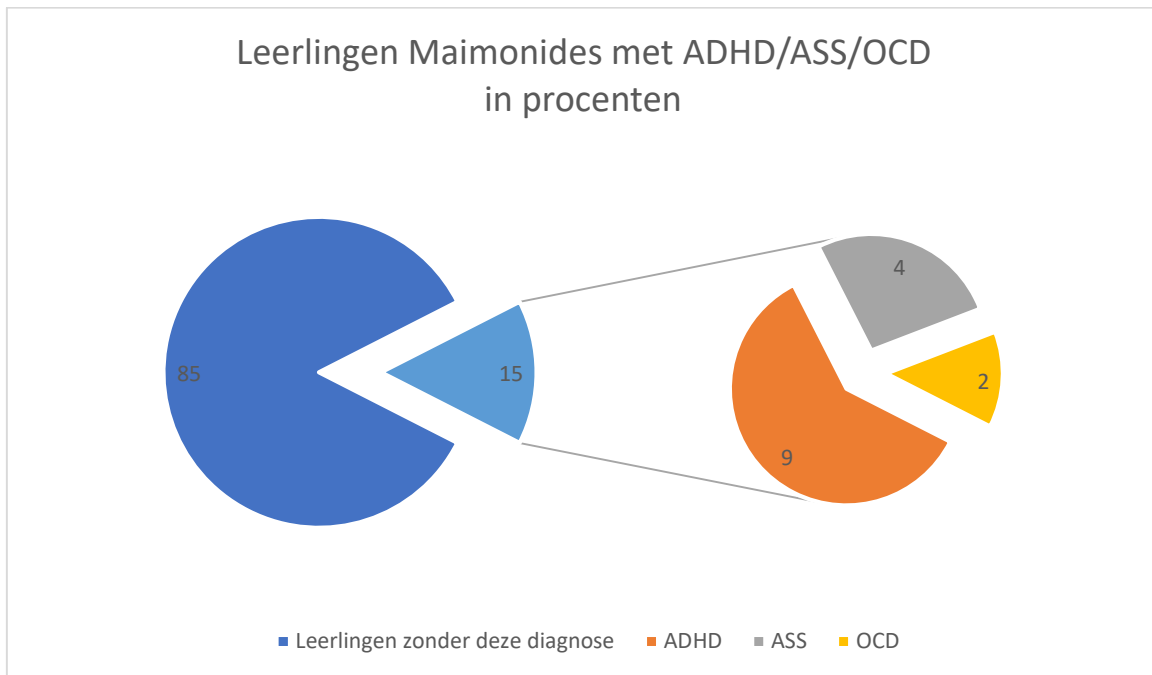
Deze angststoornis komt vaak voor in combinatie met een andere angststoornis of een depressieve stoornis. Smetvrees en de controlevariant zijn hier de bekendste voorbeelden van. OCD heeft een internaliserend karakter wat wil zeggen dat leerlingen er vooral zelf last van hebben en zich daarbij vaak erg schamen. Ze zijn veel tijd kwijt aan dwanghandelingen en/of dwanggedachten. Ze maken door hun OCD moeilijker contact met medeleerlingen en docenten, vertonen teruggetrokken gedrag, maken een ongelukkige indruk en hebben in grotere mate last van onzekerheid en perfectionisme. Het is belangrijk dat deze leerlingen merken dat ze worden gezien op school en met één of enkele medewerker goed contact hebben. Verder is het belangrijk dat deze leerlingen zo weinig mogelijk stress ervaren en veel succeservaringen opdoen. Deze leerlingen hebben een verhoogd risico om volledig uit te vallen of af te stromen.

Prevalentie

Voor OCD wordt een prevalentie van circa 1% aangehouden. Het ontstaan van bijbehorende dwangklachten treedt vaak op in de puberteit. Op het Maimonides zijn 3 leerlingen bekend die te maken hebben met OCD. Dat komt neer op iets meer dan 2%. Het betreft hierbij in alle gevallen leerlingen uit de bovenbouw die allen baat hebben (gehad) bij aangepaste les-en toetsroosters.

De cijfers in beeld

Bovenstaande gegevens zijn verwerkt in onderstaande cirkeldiagrammen. De cijfers van het Maimonides zijn hierbij afgezet tegen de landelijke gemiddeldes.

Veel vraag naar extra ondersteuning

Hierboven is een beeld gegeven van de meer voorkomende diagnoses op het Maimonides. Daarnaast zijn er op het Maimonides ook leerlingen bekend met diagnoses als oppositioneel-opstandige gedragsstoornis ODD (1 leerling/<1%) en Gilles de la Tourette (1 leerling/<1%). De cijfers hiervan op het Maimonides liggen in de lijn van het landelijke gemiddelde. Op het gebied van agressieproblemen volgen de cijfers op het Maimonides eveneens de landelijke trend (3 leerlingen/2%). Het aantal leerlingen op het Maimonides die te maken hebben met een (vecht-)scheiding ligt eveneens rond het landelijk gemiddelde (circa 20%). Hetzelfde geldt voor dyslexie (circa 10% van de leerlingen). Tot slot zijn er leerlingen (3 leerlingen/2%) op het Maimonides die door ziekte of een andere medische oorzaak aanpassingen in het lesprogramma nodig hebben.

Er kan aan de hand van bovenstaande worden vastgesteld dat op het Maimonides verhoudingsgewijs meer leerlingen heeft met specifieke onderwijsbehoeften. In combinatie met cijfers die de landelijke tendens volgen kan worden gesteld dat op het Maimonides meer moet worden afgestemd op de individuele behoeften van de leerlingen door de docenten. In de huidige klas 4MAVO (tien leerlingen) komt wellicht het meest treffend naar voren hoe leraren en OPP dagelijks af moeten stemmen op een grote diversiteit aan onderwijsbehoeften. In bijlage 2 is daarom een geanonimiseerd overzicht gemaakt van de leerlingen van 4MAVO.

Vermoeden van relatief veel angstklachten

Er zijn -zoals gezegd- naast de harde gegevens ook de indrukken van de dagelijkse praktijk die tot slot een plaats verdienen in dit document. Daarbij verdienen twee aspecten aandacht. Ten eerste wordt steeds vaker duidelijk dat een relatief groot aantal leerlingen te maken heeft met angstklachten. Een diagnose ontbreekt (vooralsnog) en leerlingen en ouders zijn terughoudend hierover op school in gesprek te gaan. Een deel van de leerlingen lijkt bang om niet goed te presteren of vertonen een angstige houding naar de buitenwereld. Het vermoeden bestaat dat deze klachten voort komen uit prestatiedruk die -soms indirect- wordt veroorzaakt door ouders (zie ook hoofdstuk 3 'De ouders'). Het gegeven dat de school -maar bijvoorbeeld ook andere joodse instellingen en gebouwen- wordt beveiligd door de marechaussee en een hoge mate van beveiliging aanwezig is op de school, kan ook een impact hebben op de veiligheidsbeleving van onze leerlingen m.b.t. de buitenwereld. Leerlingen geven echter ook aan dat hun veiligheidsbeleving op het Maimonides wel erg positief is, zij geven dit het cijfer 9,2 (zie ook de tabel op blz. 14).

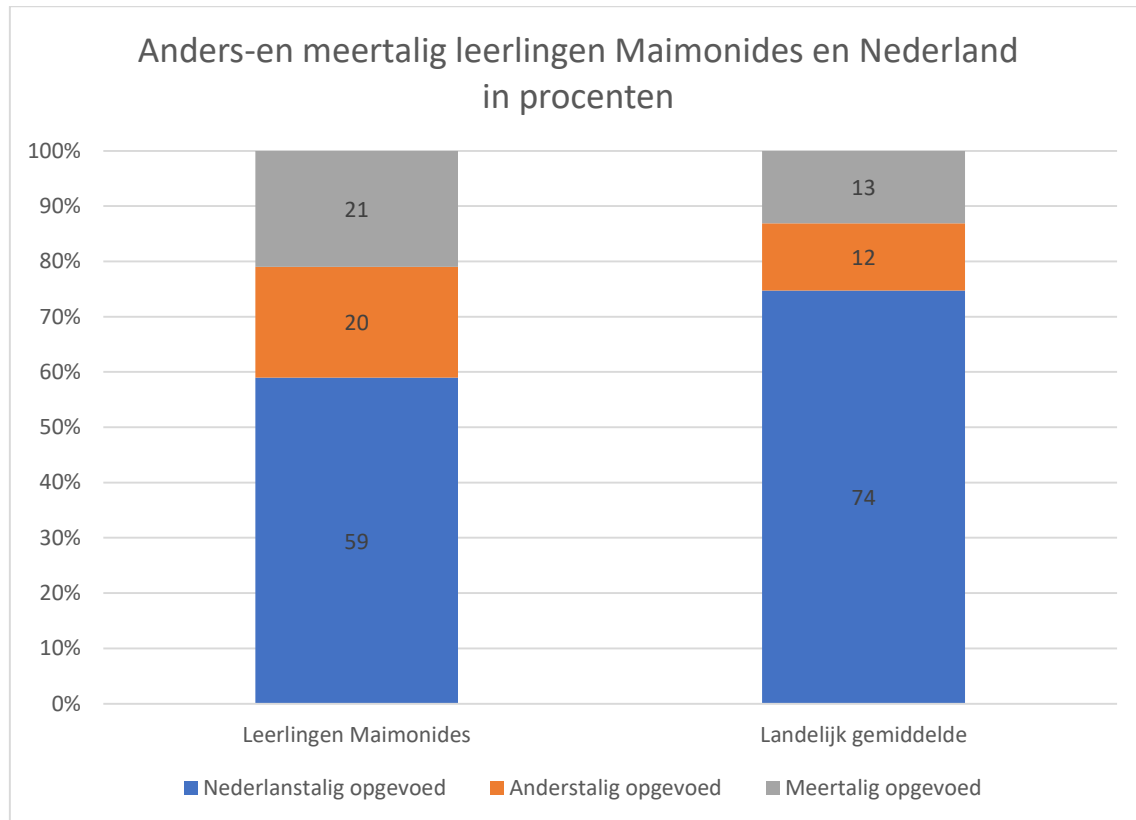
Anders- en meertaligheid

Op het Maimonides zitten relatief veel leerlingen met een andere nationaliteit dan uitsluitend de Nederlandse. In totaal betreft het 21 leerlingen (15%). In de regel betekent dit dat Nederlands niet de moedertaal is en dat er thuis (ook) een andere taal wordt gesproken, vaak is dit Ivriet (Hebreeuws) en/of Engels. Maar ook bij leerlingen die wel de Nederlandse nationaliteit hebben, wordt thuis niet altijd Nederlands gesproken. Voor zover bekend is dit bij 7 leerlingen (5%) het geval. In totaal zitten er op het Maimonides 28 leerlingen waarvan Nederlands niet de moedertaal is. Dit komt neer op 20%. Doorgaans bereiken leerlingen die Nederlands als tweede taal hebben een minder hoog onderwijsniveau dan andere leerlingen. Om hier tegenwicht aan te bieden is op het Maimonides extra aandacht voor deze leerlingen bijvoorbeeld in de vorm van langdurige taalondersteuning, extra individuele begeleiding in het onderwijsproces en meer afstemming tussen docenten.

Naast anderstaligheid zijn er op het Maimonides relatief veel leerlingen waar thuis meerdere talen worden gesproken (o.a. Ivriet, Engels, Duits, Spaans, Portugees, Russisch). Meertaligheid wordt vaak als een voordeel gezien en zou positieve cognitieve gevolgen hebben. Maar de medaille heeft een

keerzijde. Want ook al wordt er thuis (ook) Nederlands gesproken, de ervaring leert dat niet alle ouders de taal goed beheersen of verworven hebben. Meertaligheid kan dan een nadeel zijn als de Nederlands taal thuis wel wordt gesproken maar niet op de correcte manier. Het Maimonides kent een hoog percentage ouders van allochtone afkomst wat als een “risicofactor” kán worden gezien. Het is echter niet te achterhalen in hoeverre ouders al dan niet de Nederlandse taal goed beheersen. Wel is bekend dat 30 leerlingen van het Maimonides meertalig worden opgevoed (21%).

In de staafdiagram hieronder zijn deze cijfers afgezet tegen de landelijke cijfers.

Ouders

Omdat het Maimonides de samenwerking met ouders cruciaal vindt – juist in de ondersteuning van de leerlingen die extra aandacht nodig hebben – verdienen zij ook aandacht. De dagelijkse praktijk leert dat de ouders van leerlingen van het Maimonides de lat hoog leggen, net als op veel andere VO-scholen in Amsterdam-Zuid. Tevens blijkt dat ouders van de leerlingen van Maimonides zich daarnaast beschermend opstellen ten opzichte van hun kinderen. Ze hebben daardoor mogelijk meer moeite om hun kinderen los te laten en zelf fouten te laten maken. De zelfredzaamheid en zelfstandigheid van de leerlingen van het Maimonides loopt hierdoor achter ten opzichte van leeftijdsgenoten. De zogenaamde 4^e generatie oorlogsproblematiek kan een rol spelen bij een deel van de ouders en het ontstaan van een overbeschermende opvoedstijl. Een trauma of angst kan hieraan ten grondslag liggen en kan van generatie op generatie worden doorgegeven.

In het hoofdstuk ‘Ondersteuningsaanbod’ wordt beschreven hoe het Maimonides hier mee omgaat. Het Maimonides merkt dat ouders erg betrokken zijn maar relatief veel aandacht, tijd, geduld en uitleg van de school kunnen vragen. Een verklaring kan zijn dat het Maimonides middenin de joodse gemeenschap staat. Een groot deel van de ouders hebben de school zelf nog bezocht als leerling. De banden zijn hecht en daar gaat een kracht van uit. De opkomst bij ouderavonden is groot, daarom worden deze geregeld georganiseerd om ouders te informeren en om met ouders in gesprek te gaan

en te blijven. Ook worden mentoren gefaciliteerd in tijd om met ouders in gesprek te gaan. Tutoren (onderbouw) leggen een huisbezoek af om de band met ouders goed op te bouwen.

Als de resultaten van een leerling achterblijven bij de ambities van de ouders kan dit stress en prestatiedruk onder leerlingen veroorzaken. Om op dit laatste aspect beter zicht te krijgen, is besloten mee te doen met een onderzoek van de Universiteit van Amsterdam in maart 2019. Doel van dit onderzoek was om inzicht te krijgen in welke mate VO leerlingen stress ervaren aangaande hun schoolgang. De rol die ouders spelen in de 'stress-beleving' is hierin meegenomen. Het blijkt dat 28% van de leerlingen (zeer) veel stress vanuit hun ouders ervaren om goede cijfers te halen. Bijna 33% van onze leerlingen geeft aan dat ze hun ouders ernstig teleur stellen als ze een slecht cijfer op school halen. Bijna 20% van de leerlingen zou willen dat ouders hun cijfers minder belangrijk vinden. De helft daarvan geeft aan hierdoor juist slechter te presteren op school. Op dit moment moet nog worden gekeken hoe deze gegevens kunnen worden verwerkt in het ondersteuningsaanbod en hoe hierover met ouders het gesprek kan worden aangegaan.

Tot slot

Hierboven is beschreven dat het Maimonides af wil stemmen op ondersteuningsbehoefte van haar leerlingen waar mogelijk. Op het Maimonides is een trend waar te nemen dat de kleinschaligheid en de grote mate van individuele aandacht voor het individu meer leerlingen aantrekt die een extra ondersteuningsbehoefte hebben. Al met al kan worden gezegd dat deze cijfers aantonen dat relatief veel en steeds vaker leerlingen ondersteuning nodig hebben en dat deze trend zich door lijkt te zetten. Het Maimonides streeft een breed ondersteuningsaanbod na alle leerlingen uit de joodse gemeenschap te kunnen bedienen. Er is daarom bewust niet gekozen om te specialiseren in een specifieke ondersteuningsbehoefte voor leerlingen zoals sommige VO-scholen wel besluiten te doen.

Het ondersteuningsaanbod

Dit hoofdstuk geeft antwoord op de vraag hoe het Maimonides tegemoet wil komen aan de ondersteuningsbehoeften van haar leerlingen. Op het Maimonides is de ondersteuning die leerlingen kan worden aangeboden opgedeeld in 3 lagen. Onderstaande figuur geeft weer dat de voor de meeste leerlingen geldt dat in hun onderwijsbehoeften wordt voorzien vanuit de basiszorg. Zij hebben geen extra ondersteuningsbehoefte en omvatten het grootste deel van onze leerlingpopulatie. Een deel van de leerlingen heeft wél behoefte aan extra ondersteuning en een enkele is gebaat bij specialistische zorg. In onderstaande tekst worden al deze vormen van zorg en hoe deze vorm krijgen op het Maimonides verder toegelicht.

De eerste laag: Basiszorg

De basiszorg is er voor alle leerlingen gedurende de gehele schoolcarrière. Het is de ondersteuning voor alle leerlingen die vanuit de eigen organisatie kan worden aangeboden. Het Maimonides wil haar leerlingen goed in beeld krijgen en in goed contact staan en samenwerken met leerlingen en ouders. Daarom wordt vooral ingezet op een sterk mentoraat; de mentor heeft een spilfunctie voor de leerling, de ouders en de collega's.

De mentor en de tutor

Ondersteuning voor leerlingen in de basiszorg wordt op het Maimonides vorm gegeven en uitgevoerd door de mentor. De mentor is het eerste aanspreekpunt voor de leerling en de ouders op school en hij monitort het algehele functioneren en welbevinden van de leerling. Tenminste éénmaal per periode zijn er mede daarom vergaderingen over de klas en de leerlingen die de mentor voorbereid en voorziet. Ook bewaakt de mentor een prettige, veilige en werkbare sfeer in de klas. Er is een anti-pestprotocol op het Maimonides dat de mentor hierbij kan ondersteunen. De leerlingen op het Maimonides voelen zich over het algemeen prettig en veilig blijkt uit de laatste DUO-enquête (2019):

Meest tevreden

Hoofdaspect	Deelaspect	Score	Benchmark	Afwijking
Sociaal-emotioneel	Veilig gevoel op school	9.2	7.9	++
Sociaal-emotioneel	Goed met andere leerlingen overweg	8.5	7.9	++
Sociaal-emotioneel	Genoeg vrienden/vriendinnen	8.4	8.5	o
Mentor	Aardige mentor	8.3	8.1	o
Sociaal-emotioneel	Durf te zeggen wat ik vind	8.3	7.8	++

De mentor is het eerste aanspreekpunt voor de leerling, ouders en collega's. Als een leerling meer nodig lijkt te hebben dan de basiszorg dan is de mentor degene die dit in kaart brengt en aan de bel trekt bij de leerlingcoördinator of de zorgcoördinator. Laatstgenoemde kan de mentor ook inschakelen bij laagdrempelige vragen over een leerling of de klas.

In de brugklas wordt niet gewerkt met een mentor voor de klas maar met 3 tutoren. De tutor heeft dezelfde taken als de mentor. De tutoren hebben echter minder leerlingen onder hun hoede waardoor ze nog beter de leerling beeld kunnen brengen en contact kunnen hebben met ouders. De leerling wordt voor aanvang van het schooljaar zorgvuldig gematcht aan een tutor, bijvoorbeeld op het gebied van de leerstijl van de leerling. De tutoren zijn getraind op het gebied van *Leren Leren* en hebben tevens de cursus *Breincoaching* gevolgd (verzorgd door bureau Wegwijs). In de tutorlessen is onder meer extra aandacht voor de nieuwe school, kennis maken, leren plannen en de omgang met elkaar. Op deze manier wordt de overstap van het basisonderwijs naar het Maimonides zo goed als mogelijk ondersteund en wordt ingezet op een goede "landing" en start van de brugklasleerling op het Maimonides. Ook leggen tutoren een huisbezoek af onder meer om een goede band met ouders op te bouwen maar ook om te kijken in welke situatie en hoe de leerlingen thuis met schoolwerk aan de slag gaan. De tutor heeft dus een aanvullende taak ten opzichte van de mentor.

Het Maimonides vindt het essentieel dat alle leerlingen beschikken over een goede mentor. De leerlingen van het Maimonides blijken erg tevreden over hun mentoren. Uit het laatste leerling-tevredenheidsonderzoek (maart 2019) is gebleken dat zij de mentoren beoordelen met het cijfer 7,9. De jaarlijkse leerling-tevredenheidsonderzoeken, welke af wordt genomen onder alle leerlingen, worden gebruikt om inzicht te krijgen in de behoeften en wensen van de leerlingen en hier waar nodig op af te stemmen.

Doorlopende leerlijn Rosj Pina-Maimonides

Wat opvalt aan de leerlingen die instromen in op Maimonides vanuit Rosj Pina, is dat zij in mindere mate metacognitieve vaardigheden en executieve functies hebben ontwikkeld in vergelijking met leerlingen die instromen vanuit andere PO-scholen. De oorzaak hiervan moet nog worden achterhaald. Maar deze vaststelling brengt vooral de urgentie naar voren om hiermee aan de slag te gaan. Hiertoe is een plan opgesteld om een doorlopende leerlijn te ontwikkelen aangaande de metacognitieve vaardigheden en executieve functies van groep 6 op Rosj Pina tot en met klas 2 op het Maimonides. Het Samenwerkingsverband ondersteunt dit initiatief met een innovatiesubsidie.

Het doel daarbij is dat leerlingen zelfstandiger leren werken, beter leren plannen en zich meerdere leerstrategieën eigen maken. Aan het einde van schooljaar 2018-2019 wordt hiermee een start gemaakt. Onderwijsbureau Wegwijs zal hierbij de docenten van beide scholen gaan trainen (tot *Breincoach* of *Trainer Leren Leren*) en ondersteunen om tegemoet te komen aan deze specifieke behoeften van de leerlingen. Leerlingen van groep 8 krijgen een training 'Stap in de brugklas' om zo

soepel mogelijk de overstap naar het VO te maken. In de eerste klas op het Maimonides is er een tutor in plaats van een mentor voor elke leerling. Tevens staan er avonden gepland met specifieke oudertrainingen (bijvoorbeeld hoe leerlingen thuis kunnen worden ondersteund bij het plannen en leren) voor zowel ouders van Rosj Pina als het Maimonides. Op deze manier wordt gewerkt aan de ontwikkeling van de metacognitieve vaardigheden en executieve functies.

Challenge Day

De leerlingen (en ouders) binnen de Joodse gemeenschap kennen elkaar erg lang en goed. Zowel binnen als buiten school hebben leerlingen vaak veel contact met elkaar. Zoals eerder gezegd levert Rosj Pina ongeveer 80% van de leerlingen van het Maimonides. In de praktijk betekent dit dat groep 8 van Rosj Pina voor een groot deel doorgaat als klas 1 MHV op het Maimonides. In deze hechte groep zit ook zeker een kracht maar is het ook lastig gebleken als er bijvoorbeeld sprake is van een ongezonde groepsdynamiek waarin buitensluiting en onbegrip een plaats hebben. Onbekend maakt onbemind en in een hechte gemeenschap kan dat grote gevolgen hebben. Daarom heeft op 16 oktober 2018 op het Maimonides voor het eerst een Challenge Day plaatsgevonden voor leerlingen van klas 2 en 3 van alle niveaus. Op deze dag waren het vergroten van de sociale veiligheid voor alle leerlingen en het creëren van meer wederzijds begrip de speerpunten. Ouders zijn vooraf geïnformeerd en waren allen akkoord dat hun kind meedeed aan deze dag.

Onder leerlingen is enkele maanden na deze Challenge Day nog een enquête afgenomen. De dag wordt wisselend beoordeeld. Het gemiddelde cijfer dat leerlingen geven aan deze dag is een 6,8. Wat verder opvalt in deze enquête is dat 2/3^e van de leerlingen aangeeft meer begrip te hebben gekregen voor klasgenoten maar dat dit slechts beperkt heeft geleid tot meer contact met (andere) klasgenoten of tot een betere sfeer in de klas. Meer dan de helft van de leerlingen raadt school aan nog eens een Challenge Day te organiseren maar dit niet jaarlijks te gaan doen. Mede hierom is het besluit genomen om een volgende Challenge Day niet eerder dan schooljaar 2020-2021 op het Maimonides te organiseren.

Het didactisch en pedagogisch handelen van leraren

Het Maimonides heeft de afgelopen jaren veel tijd en energie gestopt in verbetering van de kwaliteit van de lessen, met name wat betreft het ADI-model (activerend directe instructie model). Dit is terug te zien in de lessen: er is sprake van een herkenbare, doelgerichte opbouw met duidelijk klassenmanagement, een goede afwisseling van werkvormen waardoor leerlingen actief deelnemen aan de les, en een goed inhoudelijk niveau van de lessen. Bovendien wordt rekening gehouden met verschillen tussen leerlingen, zowel wat betreft tempo als inhoud van de lessen. Aan de hand van de lesmethodes worden leerlingen meer dan voldoende voorbereid op de eindexamens. Door de inzet van de methodes is de leerstof logisch opgebouwd. De docenten gaan actief na of leerlingen de leerstof en de opdrachten begrijpen en of zij daarmee hun doelen gehaald hebben. In klas 1 is dit schooljaar gestart dat leerlingen veelvuldig in de lessen werken op een laptop. Er is geen geborgde, éénduidige manier van pedagogisch handelen onder de leraren op het Maimonides. Dit is een speerpunt waarbij het Nederlands Instituut voor Opvoeding en onderwijszaken (NIVOZ) reeds betrokken is. Een nadere toelichting staat omschreven in het hoofdstuk 'Doelen en Ambities'.

De meeste leerlingen op het Maimonides hebben voldoende aan de ondersteuning zoals deze is ingericht in de hierboven beschreven basiszorg, waarbij de mentor centraal staat. De zorgcoördinator is in de basiszorg minder betrokken bij individuele leerling maar is betrokken bij de mentoren-overleggen en is organisator van groepsactiviteiten als Challenge Day. Ook is hij betrokken bij het monitoren van de gezondheid en het sociale welbevinden welke onder meer wordt gemonitord door

de GGD via de jaarlijkse afname van een vragenlijst in klas 2 en 4. Een kleiner deel van de leerlingen heeft naast de ondersteuning van de basiszorg behoefte aan extra zorg.

De tweede laag: Extra zorg

Als een leerling meer nodig heeft dan alleen de ondersteuning die de mentor kan bieden -en ondersteuningsbehoefte de basiszorg dus overstijgt-, meldt de mentor dit aan de leerlingcoördinator of de zorgcoördinator. Zij kunnen met de mentor meedenken over wat de mentor zelf nog kan doen voor deze leerling. De zorgcoördinator kan tevens extra ondersteuning binnen -en later buiten- de school op gang brengen en behoudt hierbij het overzicht en contact met alle betrokken partijen. De zorgcoördinator is verantwoordelijk voor het inrichten van de extra zorg op het Maimonides. De zorgcoördinator is ook *in the lead* als er zorgen zijn over de veiligheid van de leerlingen thuis. Hij volgt dan de opgestelde Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk Geweld (update januari 2019). De jaarlijkse afname van de vragenlijst van de GGD (klas 2 en 4) zijn ook een belangrijk instrument om het algehele welbevinden van de leerlingen te blijven monitoren.

In overleg met leerlingen, ouders, de mentor en de zorgcoördinator kan dan worden besproken wat de leerling nodig heeft van de school om zich bijvoorbeeld beter te voelen of beter te kunnen functioneren op school. School wil graag bieden wat nodig is om in de behoefte van de leerling te voorzien, maar heeft daarbij soms hulp van buiten nodig. Het Maimonides werkt daarom met enkele partners samen die deze extra zorg op/voor school vorm kunnen geven:

Begeleider Passend Onderwijs (BPO): op het Maimonides werkt sinds april 2019 twee dagen per week een BPO-er vanuit stichting Altra (expert op het gebied van onderwijs en opvoeding in Amsterdam). Tot voor kort had het Maimonides slechts recht op 1 dag ondersteuning. Deze uitbreiding is aangevraagd en toegekend vanwege de grote mate van ondersteuning die leerlingen en docenten nodig blijken te hebben. De BPO-er begeleidt leerlingen met specifieke, individuele onderwijsbehoeften 1 op 1 en werkt gestructureerd aan vooraf opgestelde doelen in een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP). Dit plan wordt 3x per jaar geëvalueerd met ouders, leerling en mentor en waar nodig bijgesteld. Leerlingen met bijvoorbeeld een diagnose als ADHD of ASS kunnen extra ondersteuning krijgen. De mentor blijft ook tijdens en na de begeleiding van de BPO-er het eerste aanspreekpunt voor de leerling en ouders.

De BPO-er coacht tevens docenten in de omgang met specifieke onderwijsbehoeften en kan ondersteunen in het creëren van een prettig en veilig klimaat in de klas. Nieuwe docenten krijgen tevens ondersteuning in de vorm van intervisie. Eerder is benoemd dat zij-instromers of leerlingen die van een andere basisschool dan Rosj Pina komen, het lastiger kunnen hebben te integreren in de klassen op het Maimonides. Ook zij ontvangen extra ondersteuning van de BPO-er om goed te 'landen' op het Maimonides.

Ouder Kind Adviseur (OKA): de OKA is er voor leerlingen en ouders en kan meedenken in een breed scala aan onderwerpen. Leerlingen kunnen bijvoorbeeld vragen stellen over stress, angst, de thuissituatie, middelengebruik of het contact met leeftijdsgenoten. Bij minderjarige leerlingen wordt eerst contact gelegd met de ouders voordat de OKA met een leerling afspreekt. Ouders kunnen de OKA onder meer vragen stellen over de opvoeding van hun kind of coaching krijgen als er thuis sprake is van opvoedproblemen. Het eerste contact met de OKA kan vanuit school worden gelegd maar leerlingen en ouders kunnen ook zelf de eerste stap zetten.

Faalangstreductie Training (FRT): leerlingen die overmatig veel spanningen of stress ervaren voor of tijdens een toets kunnen op school kosteloos FRT krijgen. Deze laagdrempelige training wordt verzorgd door bureau Toekomstnavigatie. Deze training wordt op het Maimonides voor de onderbouw

en de bovenbouw afzonderlijk éénmaal per jaar aangeboden, in overleg met mentor, leerling, ouders en zorgcoördinator. De deelnemers van de FRT 2019 vinden dat deze training hen heeft geholpen anders en beter om te gaan met hun faalangst. Ze vinden de duur van de training echter te kort (6 bijeenkomsten).

Extra ondersteuning NT2: zoals beschreven heeft het Maimonides relatief veel leerlingen die meer- of anderstalig zijn. Het is belangrijk dat zij spoedig de Nederlandse taal zo goed als mogelijk gaan beheersen. Voor deze leerlingen zijn er extra lessen Nederlands welke meestal 1 op 1 worden verzorgd door een NT-2 docent op school.

Dyslexie is op het Maimonides een veel voorkomende extra ondersteuningsbehoefte (12 leerlingen wat neerkomt op 12%). Wat er op het Maimonides mogelijk is voor leerlingen met dyslexie en hoe de faciliteiten zijn ingericht is opgenomen in het dyslexie-protocol van de school. Leerlingen met dyslexie hebben onder andere recht op extra tijd bij toetsen. Maar ook andere leerlingen maken gebruik van extra tijd. Deze faciliteit wordt bijvoorbeeld ook verstrekt bij leerlingen met de diagnose ADHD, ASS of bij angstklachten. Ook leerlingen met Nederlands als tweede taal hebben recht op extra tijd.

Ondersteuning door een extra partij in de tweede laag, zoals bijvoorbeeld een BPO-er, is aanvullend op de inzet van de mentor. Mentor en – in dit geval de BPO-er- onderhouden nauwgezet contact met elkaar, met de leerling en met ouders.

De derde laag: Specialistische zorg

Als de basiszorg en de extra zorg de ondersteuningsbehoefte van de leerling overstijgt, is het belangrijk dat er wordt gesproken over specialistische ondersteuning voor de leerling. Vaak betekent dit dat de inzet van experts of hulpverlening buiten de school nodig kan zijn (bijvoorbeeld GGZ).

Het Zorg Advies Team (ZAT)

Als school niet in de ondersteuningsbehoefte van de leerling kan voorzien, kan de leerling in het Zorg Advies Team (ZAT) worden besproken. Zowel de mentor, de leerlingcoördinator, de zorgcoördinator of het MT kan een leerling op de agenda van het ZAT plaatsen. Dit kan echter alleen na overleg met en goedkeuring van de leerling en de ouders.

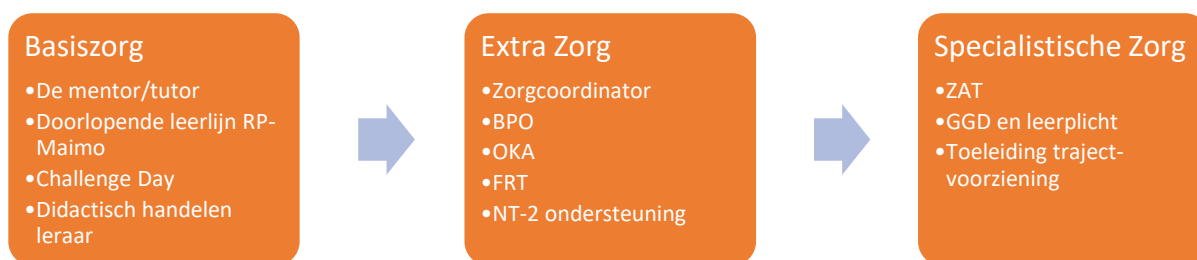
In het ZAT zitten partijen van binnen en buiten de school, te weten: de zorgcoördinator, de leerlingcoördinator en indien nodig de conrector of de mentor van de leerling. Daarnaast zijn ook de Ouder Kind Adviseur, de leerplichtambtenaar en de schoolarts (GGD) een partner in het ZAT van het Maimonides. De leerplichtambtenaar ziet toe op de aanwezigheid dan wel (on-) geoorloofde verzuim van de leerling. De schoolarts kan adviseren en leerlingen oproepen bij lichamelijke of geestelijke problemen, ook kan zij een leerling oproepen en een inschatting maken van de belastbaarheid van de leerling. De schoolarts en leerplichtambtenaar werken nauwgezet samen. Als een leerling door ziekte namelijk niet in staat is om volledig het lesprogramma te volgen zal op school uiteraard voor een aangepast rooster worden gezorgd in overleg met deze partijen.

Indien de hulpvraag een andere vorm van zorg behoeft, kan het ZAT ook adviseren dat de leerling via de ouders een doorverwijzing regelt bij de huisarts of schoolarts. Van daaruit kan dan worden gekeken wat de beste vorm van hulpverlening voor de leerling is. Ook is het mogelijk dat bijvoorbeeld wordt geadviseerd aan school om te kijken of een trajectvoorziening een goede optie is. Het ZAT geeft geen bindend advies maar is een belangrijke partner voor school in het meedenken over het welzijn van de leerling(en).

Ouders en leerling krijgen na bespreking in het ZAT een terugkoppeling van het advies van de zorgcoördinator van de school. Indien er specialistische zorg wordt ingezet, wordt idealiter met de school -mentor én evt. BPO of OKA -samengewerkt, dan wel goed contact onderhouden. Het contact met specialistische zorg verloopt via de zorgcoördinator. In het ZAT wordt cyclisch gewerkt; leerlingen die eerder zijn besproken komen op volgende bijeenkomst terug op hun voortgang te monitoren. Het ZAT komt elke 8 weken bij elkaar om de voortgang van de leerlingen te bespreken en te monitoren.

Tot slot

De zorgroute op het Maimonides, zoals in dit hoofdstuk beschreven, wordt in onderstaande figuur beknopt weergegeven. Wederom is het van belang hierbij aan te geven dat deze ondersteuning zich opstapelt, dus extra zorg is aanvullend op de basiszorg en specialistische zorg sluit aan bij de basiszorg én de specialistische zorg.

De korte lijnen tussen mentor, docenten, zorgcoördinator en het MT zijn kracht van de school. Om de leerlingen goed in beeld te krijgen en de juiste ondersteuning in te richten en te bieden, worden de tutores, mentoren en de zorg coördinator gefaciliteerd in tijd. Het aantal les-en taakuren is in onderstaande tabel omgezet naar een fulltime-equivalent (FTE):

Taak/functie	Aantal FTE
Tutor (klas 1)	0.12
Mentor (klas 2 en 3)	0.06
Mentor (klas 4,5 en 6)	0.03
Zorg coördinator	0.4 (+0.2 tijdelijke uitbreiding)

Naast dit vastgesteld aantal uren voor het tutoraat/mentoraat krijgt elke mentor 6 uur per mentorleerling extra die een aanvullende ondersteuningsbehoefte heeft. Concreet betekent dit dat er sprake is van een diagnose of verklaring waarbij een dergelijke behoefte wordt omschreven. Dit verschilt per klas en kan daarom niet worden meegenomen in bovenstaande tabel. De aanstelling van de zorgcoördinator is tijdelijk uitgebreid met 0.2 FTE om tegemoet te komen aan de ondersteuningsbehoefte van zowel tutores/mentoren en leerlingen. Ook is hij bezig met het uitwerken en borgen van het zorgbeleid. Het Maimonides zet hiermee uitdrukkelijk in het leveren van maatwerk voor al haar leerlingen.

Doelen en ambities

Het in zicht krijgen van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen is een proces van voortschrijdend inzicht. Het huidige ondersteuningsaanbod lijkt voldoende ondersteunend voor het overgrote deel van de leerlingen. Toch zijn er ook punten die nog aandacht nodig hebben of die het Maimonides in wil richten. In dit hoofdstuk worden deze doelen en ambities toegelicht. Hierbij wordt eveneens de indeling in de 3 lagen van het ondersteuningsaanbod gehanteerd.

De eerste laag: basiszorg

Zoals omschreven is de rol van de tutores/mentores in de basiszorg cruciaal. De ervaringen met het tutoraat in klas 1 in het huidige schooljaar zijn positief. De aanvullende aandacht voor de individuele leerling en ouders blijkt voor alle partijen prettig en nodig. Ook het proces van leren-leren kan beter worden begeleid en er is daarbij ruimte voor maatwerk bijvoorbeeld op het gebied van leerstijlen. Tutores stemmen gezamenlijk af over het tutoraat en zorgen voor een gedeelde werkwijze. Daarom zal vanaf volgend jaar in klas 1 én 2 worden gewerkt met meerdere tutores op 1 groep om de ondersteuning van de leerlingen op een zo hoog mogelijk niveau te houden. Ook de thuisbezoeken blijven hierbij bestaan waarbij ook wordt gekeken hoe ouders door de tutores beter kunnen worden gecoacht bij het ondersteunen van hun kinderen bij het maken van schoolwerk. Bureau Wegwijs zal hierbij opnieuw een rol spelen in het opleiden van de tutores. De doorlopende leerlijn met Rosj Pina wordt na dit schooljaar verder uitgebouwd om stappen te zetten op de eerder besproken zelfstandigheid en zelfredzaamheid van de leerlingen van groep 6 tot en met klas 2. In de lessen zal worden ingezet op meer motiverende werkvormen en het vergroten van de zelfredzaamheid van de leerlingen. De insteek is leerlingen meer eigenaar te laten zijn van het eigen leerproces en meer uit te dagen in de les bijvoorbeeld door meer creatieve en vakoverstijgende projecten. De docenten zullen hierbij steeds meer een begeleidende rol aan gaan nemen.

Het concept Challenge Day keert mogelijk terug al zal dat niet volgend schooljaar zijn. Dit betekent dat mentores en tutores de sociale veiligheid in de klas moeten blijven waarborgen en bijsturen waar mogelijk. Als er op een later moment alsnog een Challenge Day wordt georganiseerd, is een belangrijk aandachtspunt dat alle mentores het bijbehorende lessenspakket gaan gebruiken in hun mentorles na de Challenge Day. De BPO-er gaat een meer voorname rol spelen als het gaat over klassendynamiek dan in afgelopen jaren het geval is geweest, bijvoorbeeld door het opstellen van groepsplannen samen met de mentor. Tutores en mentores (en leraren) geven ook aan dat er meer behoefte bij hen en leerlingen bestaat op het gebied van schoolbrede gedragsafspraken zodat leerlingen weten welk gedrag van hen wordt verwacht. Uniformiteit in waarden, normen en daaraan gekoppelde afspraken zorgt voor voorspelbaarheid en rust voor leerlingen. Het gesprek over de waarden en daaraan gekoppelde normen van Het Maimonides moet verder worden gevoerd nu hiervoor de eerste aanzet is gegeven. De mentores in de bovenbouw zullen zich tevens meer gaan richten op individuele loopbaan- en oriëntatiebegeleiding (LOB) voor de leerlingen in de volgende schooljaren.

Vanuit alle lagen van de school is er een roep om meer overleg over de leerlingen. Op dit moment zijn er wel rapportvergaderingen maar nog geen leerlingbesprekingen. Tijdens de rapportvergadering is er echter wel ruimte om de algehele situatie van de leerling te bespreken. De behoefte om de leerlingen, hun ondersteuningsbehoeften en de handelingsadviezen voor docenten te bespreken, moet vorm worden gegeven in periodieke leerlingbesprekingen in het schooljaar 2019-2020. Mentor en zorgcoördinator moeten hierbij samenwerken.

Uit de gezondheidsscans die de GGD elk jaar afneemt op het Maimonides in leerjaar 2 en 4 is gebleken dat vooral in klas 4 middelengebruik relatief hoog ligt. De ervaring leert dit jaar dat dit in de gehele bovenbouw het geval blijkt. Daarom is dit middelengebruik een speerpunt voor de komende jaren op het Maimonides. Samen met de GGD wordt gekeken hoe er curatief –bijvoorbeeld een spreekuur voor bovenbouwleerling- én preventief –lesmethodes in de onderbouw- kan worden gewerkt aan dit gegeven. Daarbij wordt niet alleen ingezet op de leerlingen maar in dit proces worden ook docenten en ouders meegenomen (bijvoorbeeld via respectievelijk trainingen en voorlichtingen). Hierbij zal het Jellinek betrokken worden. Dit thema wordt later dit jaar verder uitgewerkt en vastgelegd in een actieplan welke start in schooljaar 2019-2020.

In het schooljaar 2018-2019 is gestart met het traject Pedagogisch Tact van het NIVOZ. In dit traject wordt gezocht naar een gezamenlijke pedagogische visie op het Maimonides. Hierbij staan de drie psychologische basisbehoeften relatie, competentie en autonomie centraal. Voorlopig heeft Pedagogisch Tact nog niet tot concrete stappen op de werkvloer geleid. Dit traject krijgt een 'herstart' in mei 2019. Met het docententeam van klas 2 wordt gekeken hoe binnen de kaders van Pedagogisch Tact meer eigenaarschap kan worden verkregen onder leerlingen en docenten. Door succeservaringen in klas 2 op te doen wordt geprobeerd Pedagogisch Tact stapsgewijs verder uit te breiden in de school. Op deze manier wordt van klein naar groot stappen gezet richting een gezamenlijke pedagogische visie.

De tweede laag: extra zorg

In het 4^e kwartaal van schooljaar 2018-2019 heeft het Maimonides een uitbreiding van 8 naar 16 BPO-uren per week gekregen van het Samenwerkingsverband. Het inzicht in de leerlingpopulatie dat dit jaar is ontstaan, heeft de noodzaak hiervoor blootgelegd. Deze extra uren zullen worden ingezet voor het meer kunnen begeleiden van leerlingen (zowel in de les als daarbuiten). Zo zijn er voor de nieuw te formeren klas 1 al vier leerlingen bekend met een extra ondersteuningsbehoefte. Het ondersteunen en coachen van leraren blijft een taak van de BPO-er en daar zal volgend jaar meer op worden ingezet. Ook kan de BPO- worden ingezet bij "lastige" klassen of in klassen waar een onveilig klimaat heerst bijvoorbeeld door het opstellen en uitvoeren van groepsplannen samen met de mentor. In het huidige schooljaar is dat minder aan de orde geweest. Mede op deze manier wordt er meer ingezet om tegemoet te blijven komen aan de diverse ondersteuningsbehoeften van personeel en leerlingen.

De toeleiding naar de FRT verdient aandacht. De mentor is in dit proces een belangrijke schakel tussen de leerling en de zorgcoördinator (die de aanmelding voor de FRT doet). Naar nu blijkt is niet elke mentor goed geïnformeerd over de signalen van faalangst en wat de FRT kan bieden.. Het feit dat niet alle plekken van de FRT waren opgevuld kan hieruit voortkomen. Met een voorlichting voor mentoren over de FRT en het herkennen van signalen van faalangst kan de toeleiding tot de FRT beter worden geborgd. Informatie over de FRT kan bijvoorbeeld tijdens leerlingbesprekingen of mentorenoverleggen onder de aandacht worden gebracht.

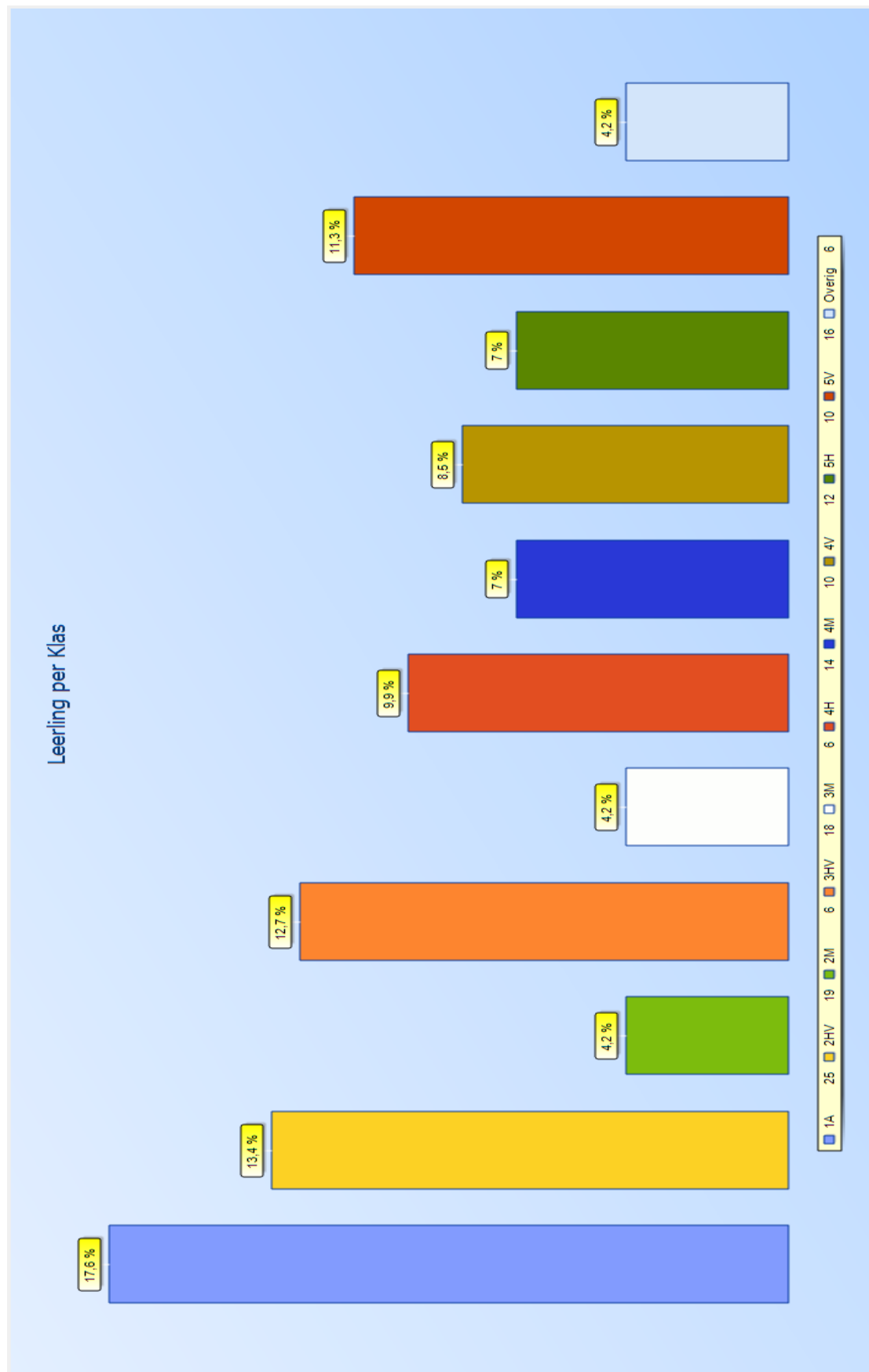
De derde laag: specialistische zorg

Over het functioneren van het ZAT en de samenwerking met de schoolarts en leerplichtambtenaren bestaan op dit moment geen aandachtspunten. Wel zijn er zorgen of de schoolarts betrokken kan blijven bij het ZAT vanwege interne reorganisaties bij de betreffende stichting. De huidige rol van de schoolarts binnen het Amsterdamse onderwijs kan onder druk komen te staan. De driehoek leerplichtambtenaar-schoolarts-school kan hierdoor uit elkaar vallen. Dit kan nadelige gevolgen hebben voor het goed in beeld krijgen en houden van de situatie van een leerling. Daarmee wordt het lastiger om de juiste ondersteuning of acties in werking te zetten. Deze zorgen worden overigens met veel Amsterdamse scholen gedeeld. Op bestuurlijk niveau zal hierover op korte termijn duidelijkheid worden verschaft.

Afsluitend

Het hierboven omschreven SOP heeft enerzijds waarde omdat het in beeld brengt wat het Maimonides op dit moment doet voor haar leerlingen. Anderzijds dient dit document als middel tot zelfreflectie; wat kan en moet er beter en hoe kan dat worden bewerkstelligt? Het samenwerkingsverband omschrijft op haar website dat schoolbesturen minstens eens in de vier jaar het SOP actualiseren. De dynamiek van de ontwikkelingen op het Maimonides maken dat vaker bijstelling wenselijk en nodig is, in het belang van de leerlingen. Daarom wordt ingezet op een jaarlijkse evaluatie en aanpassing van dit SOP waarbij zorgcoördinator en MT betrokken zijn. Want de school is volop in beweging en daar mag geen leerling bij achterblijven.

Bijlage 1: leerlingen en klassen JSG Maimonides maart 2019

Bijlage 2: Klas 4 MAVO

Geanonimiseerd overzicht leerlingen (en belemmerende factoren) klas 4 M (n=10)

- II. 1. Vader heeft tot vorig jaar in het buitenland in detentie gezeten. Leerlingen vindt het lastig zijn boosheid onder controle te houden. Aanvaardt slecht de autoriteit van leraren, komt afspraken niet goed na. Is in extreme mate bezig met zijn gewicht (sport en voeding). Heeft psychologische hulp.
- II. 2. Vorig jaar teruggetrokken van het examen. Erg veel verzuim, maatregelen opgelicht na p.v. door leerplicht. Heeft momenteel taakstraf en krijgt verplicht een coach. Zorgen over sociale contacten buiten school en de mogelijkheid met justitie in aanraking te komen. Jeugdbescherming betrokken.
- II. 3. Gediagnosticeerd met een autisme spectrum stoornis. Woont bij een gastgezin (Spirit) in Zaandam, moeder kan de zorg voor beide zoons thuis niet (gelijktijdig) aan. Jeugdbescherming betrokken bij het gezin.
- II. 4. Herstellende van een ernstige vorm van kanker en een zware chemokuur. Inmiddels genezen verklaard maar chronische klachten van vermoeidheid. Nog veel medische afspraken en een broze gezondheid.
- II. 5. Is gediagnosticeerd met een ernstige rekenproblemen in combinatie met een zwaardere vorm van faalangst.
- II. 6. Geen bijzonderheden
- II. 7. Heeft dyslexie. Meertalig opgevoed. Communicatie met ouders verloopt daardoor (soms) moeizaam.
- II. 8. Is gediagnosticeerd met MCDD (Multiple Complex Development Disorder) wat past binnen het autistisch spectrum. Kan vooral thuis erg ontploffen. Kan moeilijker schakelen op school en heeft een beperkte Theory of Mind. Contacten met klasgenoten zijn daardoor wat stroever.
- II. 9. Dyslectisch, ADHD en mogelijk faalangstig. Komt uit een één ouder gezin, moeder geeft aan opvoedproblemen te ervaren.
- II. 10. Zij-instromer die zich niet thuis voelt op school. Heeft moeite om zijn boosheid in toom te houden; kan ontploffen tegen leraren. Vermoeden overdadig softdrugs-gebruik.